

הדר שש השבועות

הרב אפרים בחלון שליט"א

שיחות מוסר ודרשות

על סדר פרשיות השבוע

פרשת

קרח

הוצאת ארגון "בעזרת השם"

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשֵּׁת קֶרַח

הַקִּנְאָה הַתְּאֵוָה וְהַכְּבוֹד...

רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְרַעָה

בְּפְרִשֵּׁת קֶרַח אֲנַחֲנוּ לומְדִים עַל הַמַּחֲלָקֶת הַגְּדוֹלָה שֶׁעָשׂוּ קֶרַח וְעֵדֵתוֹ כְּנֶגֶד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ.

וְאָמְרוּ חַו"ל (בְּמִדְרַשׁ רַבָּה פְּרִשֵּׁת קֶרַח פְּרָשָׁה יח סִימָן ח) 'קֶרַח שֶׁפָּקַח הָיָה, מָה רָאָה לְשָׁטוֹת זֹז?' וְעוֹנָה הַמִּדְרָשׁ: עֵינָיו הִטְעִתוּ, רָאָה שֶׁשְׂמוּאֵל הַנָּבִיא שֶׁשָּׁקוּל כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן יוֹצֵא מַחֲלָצִיּוֹ, וְזוֹחָה דַּעְתּוֹ עָלָיו.

כָּאֵן רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הִיָּתָה לוֹ לְרוֹעֵץ...

הוּא הָיָה בְּטוֹחַ שֵׁישׁ לוֹ תַּעֲוִידַת בְּטוֹחַ מִשְׂמוּאֵל הַנָּבִיא. וְלִכְּן הוּא יָצָא וְהִמְרִיד אֶת הַצִּבּוֹר, וְהִצְלִיחַ לְשַׁכְנֹעַ מְאֵתִים וַחֲמִשִּׁים רָאשֵׁי סִנְהֶדְרָאוֹת "נְשִׂאֵי עֵדָה קְרָאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שֵׁם" (בְּמִדְבָּר טז, ב), שֶׁהִצְטָרְפוּ אֹתוֹ לַחֲלֹק עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ.

וְסִפֵּר הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יְקוֹתִיאֵל יְהוּדָה טִיטֵלְבוּיִם וַצ"ל בַּעַל 'הַיִּטֵּב לֵב', שֶׁשָּׁמַע מִזִּקְנָיו רַבִּי מֹשֶׁה טִיטֵלְבוּיִם וַצ"ל 'הַיִּשְׁמַח מֹשֶׁה', שֶׁאָמַר לוֹ שֶׁהוּא הָיָה בְּגִלְגּוֹל הַקּוֹדֶם בְּדוֹר הַמִּדְבָּר, וְכָל רָאשֵׁי הַסִּנְהֶדְרָאוֹת הָיוּ עִם קֶרַח, וְרַק הַמוֹן הָעָם הָיוּ עִם מֹשֶׁה

הקנאה התאוה והכבוד

רבנו. ושאל אותו 'הייטב לב': באיזה צד הוא עמד? וענה לו, שהוא היה בפני עצמו ולא התחבר לשום צד.

התפלא 'הייטב לב' ושאל אותו: "איך אפשר לעשות ככה ולעמד כנגד משה רבנו שעשה את כל הנסים האפשריים, והיה הנביא הגדול בעולם, שעליו נאמר "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמנת ה' יביט" (במדבר יב, ח)? והשיבו 'הישלם משה' תשובה נוראה: "אתה לא היית יודע את קרח, אלו היית מכיר אותו לא היית שואל כך" (דברי יואל טייטלבוים, פרשת קרח, עמוד טו). כי הנסיון היה קשה! שהרי קרח היה בעל רוח הקדש ומבני לוי (במדבר טז, א), 'ואמרו חכמים חכם גדול היה קרח ומטועני הארון' (מדרש רבה פרשת קרח פרשה יח סימן ג), והיו לו עוד מעלות גדולות ועצומות, שהיה נראה שהוא לא פחות ממה שרבנו.

"אוהב כסף..."

והוא הצליח לשכנע אותם, על ידי ששלים להם ושחד אותם (עין רש"י בסנהדרין דף נב עמוד ב דבור המתחיל למה תלמיד, ובספר אור הלבנה לידידי הרב ירון ראובן שליט"א פרשת קרח עמוד 314), והם הולכים אחריו.

וכשנתבונן נראה שלמרות שעם ישראל לא היו עניים, שאין להם כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים (בכורות דף ה עמוד ב), אבל "אהב כסף לא ישבע כסף" (קהלת ה, ט), וקרח שהיה עשיר מכלם לפי שמצא את אחד מהאוצרות שהטמין יוסף (מדרש רבה אסתר פרשה ז סימן ה), ידע איך לשחד אותם, וככה גרר אותם לחלק על משה, ולאבדון.

פְּרִשֵּׁת קֶרַח

עֲצַת יִתְרוֹ

וּכְשֶׁנִּתְּבוֹנֵן נִרְאָה דְּבַר מְפֹלָא. בְּפִרְשֵׁת יִתְרוֹ מוּבָא שְׂיִתְרוֹ אוֹמֵר לְמַשֶּׁה רַבְּנוֹ "וְאַתָּה תַּחֲזֶה מְכַל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אִמַּת שְׂנְאִי בָצַע וְשִׁמְתָּ עֲלֵהֶם שְׂרִי אֲלָפִים שְׂרִי מֵאוֹת שְׂרִי חֲמִשִּׁים וְשְׂרִי עֶשְׂרֹת" (שְׁמוֹת יח, כא), וּבִפְעֵל כְּשֶׁהִתְמַנּוּ לֹא מָנָה אֶת מַעֲלַת שׂוֹנְאֵי בָצַע לְפִי שְׁלֹא מֵצָא כְּאֵלֶּה (עֵין בְּפִסְיֻקְתָּא זוֹטְרֵתָא פְּרִשֵּׁת דְּבָרִים פָּרָק א פְּסוּק טו דְּבוּר הַמִּתְחִיל "וְאַקַּח אֶת רְאִשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם"), וְזוֹ הִסְבִּיחַ שְׂהַצְלִיחַ קֶרַח לְשַׁכְנֵעַ גַּם אֶת אוֹתָם רְאִשֵׁי סִנְהֶדְרָאוֹת.

וְהֵם בָּאִים וְנִקְהָלִים עַל מַשֶּׁה רַבְּנוֹ וְטוֹעֲנִים: "כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קִדְּשִׁים וּבְתוֹכָם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְּנָשְׂאוּ עַל קֹהֵל ה'" (בְּמִדְבָּר טז, ג), וּמוֹסִיפִים לַחֲשׁוֹד אֶת מַשֶּׁה בְּאַשְׁתֵּי אִישׁ (עֵין סִנְהֶדְרִין דָּף קי עמוד א), לְפִי שְׁכָל הַמִּתְנַגֵּא לְסוּף נִכְשָׁל בְּאַשְׁתֵּי אִישׁ (עֵין סוּטָה דָּף ד עמוד ב) וְהֵם חֲשָׁבוּ שֶׁמַּשֶּׁה מִתְּנַשֵּׂא עֲלֵיהֶם, וְלָכֵן מִיד בָּאוּ וַחֲשָׁדוּהוּ מֵאַשְׁתֵּי אִישׁ (כָּלִי יָקָר שְׁמוֹת פָּרָק כ פְּסוּק כב).

כְּשֶׁמַּשֶּׁה רַבְּנוֹ כּוֹעֵס

וּלְמִירוֹת כָּל הַחֲשָׁדוֹת הַנּוֹרְאוֹת מַשֶּׁה רַבְּנוֹ מְנַסֶּה לְפִיִּס אֶת עֲרַת קֶרַח (בְּמִדְבָּר טז, ח - יא) וְאֶת דָּתָן וְאַבְיָרָם (שָׁם פְּסוּק יב), וְהֵם מוֹסִיפִים וּמַחֲרִיפִים וּמַחֲרִיחִים מֶרֶד וּמְרִיבָה עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ (שָׁם פְּסוּק יד).

וְעַל זֶה אוֹמֵר הַכְּתוּב "וַיַּחַר לְמַשֶּׁה מְאֹד" (שָׁם פְּסוּק טו), וְהוּא מִתְּפַלֵּל לֵה' "אַל תִּפֶּן אֶל מִנְחָתָם" (שָׁם) - שְׁלֹא יַעֲלֶה לְרַצּוֹן שׁוֹם קֶרֶךְ שְׂיִקְרִיבוּ, וְשִׁתְּשָׂאָר עֲלֵיהֶם מִדַּת הַדִּין מִתּוֹחָה. וְהוּא מוֹדִיעַ לָהֶם: "וַיֹּאמֶר מַשֶּׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי ה' שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה כִּי לֹא מִלְּבִי. אִם כְּמוֹת כָּל הָאָדָם יִמְתּוֹן אֵלֶּה

הקנאה התאוה והכבוד

וּפְקַדְתָּ כָּל הָאָדָם יִפְקֹד עֲלֵיהֶם לֹא ה' שֶׁלַחְנִי. וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא ה' וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שָׂאלָהּ וַיִּדְעָתָם כִּי נֶאֱצְו הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת ה'" (שם פסוקים כח - ל). וְכֵן הָיָה! "וַיְהִי כִכְלָתוֹ לְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּבְקַע הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתִּיהֶם. וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת בְּתִיָּהֶם וְאֶת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקִרְחָ וְאֶת כָּל הָרְכוּשׁ" (שם פסוקים לא - לב).

כמה קשה המחלקת

וְאָמְרוּ חַי"ל (הובא ברש"י במדבר פָּרָק טז פסוק כז), 'בֹּא וּרְאֵה כִּמָּה קָשָׁה הַמַּחְלָקָת, שֶׁהָיָה בֵּית דִּין שֶׁל מִטָּה אֵין עוֹנְשִׁין אֶלָּא עַד שִׁיבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת, וּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה עַד עֶשְׂרִים שָׁנָה, וְכֵאן אָבְדוּ אֵף יוֹנְקֵי שְׂדִים'. וְאָמְנָם עֲדִין יֵשׁ לִשְׂאֵל מֶה זֶה וְעַל מֶה זֶה, שְׁתִּינוּקוֹת קִטְנִים שֶׁלֹּא הָיוּ שִׂיכִים בְּכֻלָּל לַמַּחְלָקָת נִעְנְשׁוּ בְּצוּרָה כָּל כֵּךְ קָשָׁה?

וְהַשְׂאֵלָה מִתְעַצְמָת עַל מִשָּׁה רַבֵּנוּ, הֲלֹא הוּא הָרוּעָה הַנֶּאֱמָן שֶׁמִּסֵּר עֲצֻמוֹ לְמִיתָה כְּדִי לְהַצִּיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹנוֹת הַשּׁוֹנִים שֶׁעָשׂוּ בַּמִּדְבָּר, וְכִבֵּר מֵעִיד הַכְּתוּב: "וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִיד לְוִלֵּי מִשָּׁה בְּחִירוֹ עֲמֵד בַּפֶּרֶץ לִפְנֵיו לְהַשִּׁיב חַמְתּוֹ מִהַשְׁחִית" (תהלים קו, כג), וְלִמְרוֹת שְׁנֹסוֹ אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוּלוֹ (בַּמִּדְבָּר יד, כב. וּבָאֲבוֹת פָּרָק ה' מִשְׁנָה ד) תְּמִיד הָיָה מִשָּׁה רַבֵּנוּ - גִּבּוֹר לַעֲמֵד בַּפֶּרֶץ לְדַחוֹת אֶת הַגְּזֵרוֹת, וְכֵאן לֹא רַק שֶׁהוּא לֹא מִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם שֶׁהֵשֵׁם יִמְחַל לָהֶם עַל הָעוֹן כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה בַּפְּעָמִים הַקּוֹדְמוֹת (עֵין שְׁמוֹת לב, לב וּבַבְּמִדְבָּר יד, יט, וְעוֹד), אֶלָּא הוּא מִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּא תִתְקַבֵּל מִנְחָתָם, וְשִׁיבֵנוּ בְּצוּרָה מְשֻׁנָּה, וּמֶה נִשְׁתַּנּוּ קִרְחָ וְעֲדָתוֹ מִשָּׂאֵר עַם יִשְׂרָאֵל?

פְּרִשֶׁת קֶרַח

וּבִיחוד שְׁהָרִי כָּלֵל גָּדוֹל אָמְרוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ בִּירוּשָׁלַיִם (פָּאָה פָּרָק א ה'לכָה א) שְׁאִין לָהּ דְּבַר הָעוֹמֵד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, 'וְהָרִי הַתְּשׁוּבָה עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְאִין לָהּ עֲבָרָה בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה חֲמוּרָה שְׁבַחֲמוּרוֹת שְׁלֹא תִהְיֶה לָּהּ תִּקְנָה בְּתִשׁוּבָה, וְהֵלֹא יְמִינוּ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים וְאֶפְלוּ אֶל הַמּוֹרְדִים וְהַפּוֹשְׁעִים בּוֹ' (רַבֵּנוּ בַּחֲזִי פְּרִשֶׁת קֶרַח פָּרָק טז פְּסוּק כט), וְכֵאן כְּבִכּוֹל 'נִעַל' מִשֶּׁה רַבֵּנוּ אֶת דִּלְתוֹת הַתְּשׁוּבָה בַּעֲבוּרָם שְׁלֹא יָשׁוּבוּ בְּתִשׁוּבָה אֶלָּא יַעֲנִשׁוּ. וְצָרִיךְ לְהַתְּבוּנָן מְאֹד בְּטַעַם הַדְּבָר!

תּוֹרַת הַגְּלָגוּלִים

וּבְגִלָּל הַשְּׂאֵלוֹת הִלְלוּ כּוֹתֵב רַבֵּנוּ בַּחֲזִי (רַבֵּנוּ בַּחֲזִי פְּרִשֶׁת קֶרַח פָּרָק טז פְּסוּק כט) : 'וְאִמָּנָם אִם בִּקְשָׁנוּ לַהֲלֹם פְּרִשָּׁה זֶה בְּדֶרֶךְ הַפְּשָׁט יִקְשֶׁה עָלֵינוּ כָּל זֹאת, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לְהִלָּמָה כִּי אִם בְּדֶרֶךְ הַקְּבִלָּה הַנֶּאֱמָנָה, וְלָכֵן מִבְּאֵר רַבֵּנוּ בַּחֲזִי סוּד גָּדוֹל עַל עֲדַת קֶרַח שְׁכָלָם הָיוּ כָּבֵר בַּעֲוֹלָם בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה בְּדוֹר הַפְּלָגָה כְּשֶׁאָמְרוּ "הִבֵּה נִבְנָה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם" (בְּרֵאשִׁית יא, ד) וְרָצוּ לְהִלָּחֵם עִם ה' (עֵין רִש"י בְּרֵאשִׁית פָּרָק יא פְּסוּק א). הֵם אָמְרוּ: "לֹא מִתְּאִים לָנוּ שְׂאֵלָקִים שׁוֹלֵט בַּעֲוֹלָם, אֲנַחְנוּ נִלָּחֵם בּוֹ! עַד כִּדִּי כֹךְ הֵם הָיוּ גֵּאוּתָנִים, וְלֹא הָיוּ מוֹכְנִים לְקַבֵּל מְרוֹת אֱלֹקִית. לְצַעֲרָנוּ עַד הַיּוֹם יֵשׁ אֲנָשִׁים כְּאֵלָּה שְׁלֹא מוֹכְנִים לְקַבֵּל מְרוֹת אֱלֹקִית, זֶה 'מַחֲלָה' שִׁישׁ אֲצֵל הָאֲתֵאִסְטִים וְאֲצֵל עוֹד כַּמָּה גֵּאוּתָנִים וְשִׁחְצָנִים.

בַּפֶּעַם הַשֵּׁנִיָּה הֵם חֲזְרוּ בְּגִלְגּוֹל כְּאֲנָשֵׁי סְדוּם, שְׁעָלִיָּהֶם נֶאֱמַר "אֲנָשֵׁי סְדוּם רָעִים וְחֲטָאִים לָהּ מְאֹד" (בְּרֵאשִׁית יג, יג), 'רָעִים בְּגוֹפָם וְחֲטָאִים בְּמִמוֹנָם' (סִנְהֶדְרִין דִּף קט עֲמוּד א), שְׁכָל עֲנִיָּנָם הָיָה תִּאֲוֹת, תִּאֲוֹת מָמוֹן וְעִשׂוֹ חֲקִים שׁוֹנִים וּמְשָׁנִים אֵיךְ לְשֹׁמֵר עַל מָמוֹנָם וְלֹא לְתֵת לָאֵף אֶחָד אַחֵר לְהַנּוֹת מִמֶּנּוּ (עֵין סִנְהֶדְרִין דִּף קט עֲמוּד א),

הקנאה התאווה והכבוד

הם היו צרי עין נוראים ולא היו מוכנים לתת פרוטה לאורחים, מי שהיה שם נותן צדקה הענש שלו היה גזר דין מות, שם זה לא "צדקה תציל ממות" (משלי י, ב) אלא צדקה תביא מות (עין סנהדרין דף קט עמוד ב, ובמדרש רבה פרשת וירא פרשה מט סימן ה) אלו היו החקים בסדום, ועוד 'היו אנשי סדום שטופין בזמה' (מדרש תנחומא פרשת וירא סימן יב, וברש"י בראשית פרק יט פסוק ה), ורודפים אחרי כל תאווה ותאווה.

והפעם השלישית שהגיעו לעולם היו אלו עדת קרח.

ומשה רבנו שידע את סוד הדבר, והפיר שהם קלקלו בכל הגלגולים שלהם קלקול אחר קלקול, וכיון שהיה זה גלגול שלישי שקלקלו בו אין להם עוד תקנה (עין בשער הגלגולים למהרח"ו הקדמה ד עמוד כא טור ב), ולכן הוא גם כן לא התפלל עליהם. וזאת הסבה שגם התינוקות שלמרות שבגלגול הזה של עדת קרח עדין לא חטאו, מכל מקום הם כבר חטאו בגלגול הקודם שלהם, ומכיון שהם השתיכו לעדת קרח בודאי שייצא מהם פרי באושים, כי 'התפוח לא נופל רחוק מהעץ' - וכאן אין תפוח ואין עץ, אלא יותר פרי באושים, ולכן גם התינוקות נאבדו מהעולם.

הפגמים והקלקולים

וכשנתבונן נראה שבשלשת הגלגולים שלהם, חטאו בקנאה, תאווה וכבוד שהם שלשת הדברים המוציאים את האדם מן העולם (אבות פרק ד משנה כא):

בגלגול הראשון שהיו אנשי דור הפלגה - חטאו בגאווה וכבוד.

בגלגול השני שהיו אנשי סדום - חטאו בתאווה.

פֶּרֶשֶׁת קֶרַח

וּבַגְלָגוּל הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהָיוּ עֲדַת קֶרַח - חָטְאוּ בְּקִנְיָנָהּ.

וְהֵם יֵצְאוּ מִן הָעוֹלָם וְנֶאֱבְדוּ וְאִין לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא.

אֲלוֹ שְׁלֹשֶׁת הַיְּסוּדוֹת בְּכָל חַיֵּיו שֶׁל הָאָדָם שְׁאֵם הָאָדָם נוֹפֵל בָּהֶם הוּא יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם, לֹא רַק שֶׁהוּא מִפְסִיד אֶת חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא אֲלָא גַם אֶת חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה.

כָּלֵנוּ גִּלְגּוּלִים

וּכְבָר מְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ שֶׁמִּיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין יוֹרְדִים נִשְׁמוֹת חַדָּשׁוֹת, וְהַנִּשְׁמוֹת שֶׁיוֹרְדוֹת לָעוֹלָם הֵן גִּלְגּוּלִים שֶׁכְּבָר הָיוּ כָּאֵן (עֵין בְּסֹפֶר עַץ חַיִּים לְרַבֵּנוּ הָאֲרִיז"ל שֶׁעַר טו, וּבְסֹפֶר עֲרֵבִי נִחַל פֶּרֶשֶׁת שְׁלַח דְּרוֹשׁ ג' עֲמוּד תִּשְׁלַח הוֹצָאת מִכּוֹן גְּבַעַת עוֹלָם, וּבְסֹפֶר מִשְׁ"א גִּיא חֲזוֹן לְרַבִּי מֵאִיר אֶלְפִּיָּה זצ"ל עֲמוּד פו כְּתִב שֶׁבְּכָל דּוֹר וְדוֹר יֵשׁ רַק שְׁלֹשִׁים נִשְׁמוֹת חַדָּשׁוֹת וְתוֹ לֹא. עֵין שָׁם), וְאַף אֶחָד לֹא יוֹדֵעַ אֵיזָה גִּלְגּוּל הוּא, יִתְכֵּן וְכָלֵנוּ בְּגִלְגּוּל הָאֲחֵרוֹן, וְאִם לֹא נִתְקַן בְּגִלְגּוּל הַזֶּה לֹא תִהְיֶה עוֹד הַזְדַּמְנוֹת נוֹסֶפֶת...

דִּי לְקִנְיָא

לְכֵן כַּמָּה חֲשׁוֹב שֶׁהָאָדָם יִתְמוּדֵד עִם הַנִּסְיוֹנוֹת בְּדִבְרֵים הַלָּלוּ. הַקִּנְיָנָה - תִּפְסִיק לְקִנְיָא, הַשְׂכֵּן קִנְיָה רֶכֶב חַדָּשׁ וְלֵךְ יֵשׁ רֶכֶב שֶׁצָּרִיךְ תִּפְלַת הַדֶּרֶךְ אֵיךְ שֶׁנִּכְנָסִים אֵלָיו, וּבְעֲלִיּוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם צָרִיךְ לַעֲזוֹר לוֹ לְנִסֵּעַ וּלְדַחֵף אוֹתוֹ - מָה אַתָּה מְקַנֵּא? זֶה חֲלָקָה! תִּלְמֵד מוֹסֵר וְתִבִּין עַד כַּמָּה חֲמוּרָה הַקִּנְיָנָה וְלָמָּה לֹא לְקִנְיָא.

גִּלְגַּל הַתַּאֲוֹת

הַתַּאֲוָה - כְּשֶׁמְגִיעָה תַּאֲוָה אֲסוּרָה לָאָדָם וּמִפְתָּה אוֹתוֹ, הוּא צָרִיךְ לְזַכֵּר שֶׁאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמוֹכֵן לַחֲבֵרוֹ אֶפְלוּ כִּמְלֵא נִימָה

הקנאה התאוה והכבוד

(שיר השירים רבה פרשה ג סימן ה). והדבר הזה נכון גם לכל ההנאות בחיים, אם מגיעה לאדם הנאה הוא יקבל אותה בהתר ובצעתו ובזמנו. ובמקום שיעניש על הנאותו בעולם הזה ובעולם הבא, הוא יאמין בבוא שיהיה "משביע לכל חי רצון" (תהלים קמה, טז) 'שפדי פרנסתו הוא משביע את טובו ואת רצונו ואת ברכתו' (רש"י שם) בהתר ולא באסור ברוח ולא בצמצום ובנחת ולא בצער.

לצערנו היום כל העולם מתנהל עם תאוות, כשרוצים למכר אכל, מנסים לעורר אצל האדם את תאוות האכל, שתעלה על תאוות הממון ותנצח אותה, ואז האדם יסכים להפריד מתאוות הממון לכמה רגעים, ויוציא שטר נכבד מכיסו כדי לבצע את תאוות האכילה, וכן הלאה על זה הדרך בכל דבר ודבר.

וכשהבנקים רוצים שתשקיע אצלם את הכסף, הם משכנעים אותך שתחסך כסף ותעשה תכנית חסכון, ולא תהיה בזבזן, ובפעם הבאה שתבא לה תאות אכילה ותירצה להוציא על האכל סכום מכבד, הם יזכירו לך בפרסומות משלהם שלא כדאי לה להוציא כסף על זה, כדי שתשאר עם תאוות הממון.

כל חיי העולם הזה למי שלא שומר תורה ומצוות הם חיי תאוות מול תאוות.

תאוות הכבוד

וכן תאוות הכבוד - האם יש מי שלא אוהב כבוד? כמה אנשים רודפים אחרי הכבוד, ומוכנים להתבזות כדי לזכות לכבוד. יש אדם אחד עני ומסכן שאין לו כסף והוא מקפץ נדבות בכוס פרוטה לפרוטה, יש אנשים שהם מקבצי נדבות של כבוד, כל

פְּרִשֶׁת קֶרַח

מְקוֹם שְׁמוֹכָנִים לְתֵת לָהֶם קֶצֶת כְּבוֹד הֵם הוֹלְכִים.

וּמִי שִׁיּוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה הוּא מִבֵּין וְיוֹדֵעַ שְׁאֲמְרוּ חַז"ל (אבות פֶּרֶק ו' מִשְׁנָה ג) שֶׁ'אֵין כְּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה'. וְחוּץ מִכְבוֹד הַתּוֹרָה אֵין מִשְׁגַּ אֲמָתִי שֶׁל כְּבוֹד. עַל מָה מְגִיעַ לָךְ כְּבוֹד? גַּם אִם אַתָּה רֹאשׁ מְמֻשָּׁלָה, אוֹ שָׂר מְכַבֵּד, הַשָּׂאֵלָה הָאִם אַתָּה עוֹבֵד עַל הַמַּדּוֹת שְׁלָךְ, לֹא לִהְיוֹת גְּאוּתָן, כַּעֲסָן, שְׂקָרָן וְעֲצָלָן? הָאִם אַתָּה שׁוֹמֵר עַל הָעִינִים? שׁוֹמֵר אֶת הַפֶּה מִלְּדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע? לֹא נוֹקֵם וְלֹא נוֹטֵר?

זֶה הָרַעִיוֹן שֶׁעָלִינוּ לְזִכֹּר מִפְּרִשֶׁת קֶרַח, הֵם נֶאֱבָדוּ, עַד הַיּוֹם הֵם בְּקִלְחַת שֶׁל הַגִּיהֶנֶם וְצוֹעֲקִים 'מִשֶּׁה אֲמַת וְתוֹרָתוֹ אֲמַת' (בְּבֹא בְּתָרָא דָּף עַד עֲמוּד א) וְאֵין לָהֶם תִּקְוָה, כִּי הֵם הִפְסִידוּ אֶת שְׁלֹשׁ הַהֲדָמָגִיּוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם מִן הַשָּׁמַיִם לְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂיהֶם.

וְזוֹ תִּזְכָּרַת בְּשִׁבְלֵנוּ...